

A Fidesz konzervatív forradalma

2010 május 18. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A Fidesz most kényszerül szembesülni azzal a problémával, amit Lánczi András kollégám a Konzervatív Kiáltvány cím? kötetében konzervatív paradoxonnak nevezett. Mit tehet az a konzervatív er?, amelyre tarthatatlan állapotokat örökít el?dje?

Fogadja el ezt a vállalhatatlan hagyományt, csak azért, mert hagyományelv? politikai elveket vall, vagy vállalja fel a forradalmi újítást, ami a konzervatív politikai krédótól olyan messze esik, mint Makó Jeruzsálemt?l?

Antall Józsefnek annak idején könnyebb dolga volt. Egyrészt azért, mert rendszerváltó pártként nem is tehetett nagyon mást, mint hogy rendszert váltott. Másrészt azért, mert a radikálisabb újítások elmaradása kapcsán joggal hivatkozhatott arra, hogy választói nem „tetszettek" forradalmat „csinálni". Harmadszor pedig azért, mert Antall a joguralmat mindenek fölött tiszteletben tartó politikusként olyan törvényi és alkotmányos kontrollt kapott feje fölé a kétharmados törvények és az Alkotmánybíróság formájában, a Nemzeti Kerekasztal megállapodás eredményképp, amelyet nem kívánt és nem is tudott volna figyelmen kívül hagyni.

Hogy Orbán Viktornak és kormányának mi lesz a felelete a mostani helyzetre, az csak fokozatosan kezd kibontakozni, ahogy alakot ölt az új kormányzati struktúra és programja. Ám a Parlament alakuló ülése után sok szempontból már tisztábban láthatunk.

Egyfel?l egészen egyértelm?vé és szemmel láthatóvá vált a Fidesz már-már nyomasztó fölénye az Országgy?lésben. S ez a parlamenti matematika meghatározó, ha tetszik csakugyan történelmi szerepet ró a fideszes pártszövetségre. Ezt a ritka helyzetet tette világossá Sólyom László kormányf? beszéde. Az államf? szerint „Magyarországot talpra kell állítani, s ez történelmi feladat."

Még evidensebbé vált e hasonlat akkor, amikor az elnök a Rendszerváltás els? parlamentjével vetette össze a mostani ház el?tt álló feladatokat. A hasonlóságok (erkölcsi és gazdasági válság, a változtatás vágya a választókban) mellett azonban Sólyom egy jelent?s különbségre is felhívta a figyelmet: „Más a helyzet annyiban, hogy a politika és a társadalom alkotmányos keretei, amelyeket az akkori országgy?lésnek meg kellett teremteni, ma adva vannak, és a jöv?t ezekre kell építeni."

Sólyom e különbséget nyilván azért említette, mert a nyilvánosságban régóta hallatszik aggódó baloldali értelmiségiek hangja, akik az alkotmányos rendet féltik a Fideszt?l. Érdekes, hogy hasonló aggodalmaik nem voltak korábban (sem akkor, amikor a Horn kormány a koalíció megkötésével hasonló arányú fölénybe került, se pedig akkor, amikor a balliberális kormány a törvényt lábbal taposta). Ám ett?l még létez? aggodalmak ezek, s a Fidesz is hallja ezeket a hangokat.

Ennek bizonyítéka, hogy a Fidesz már korábban jelezte, a három harmad érdekében kíván kormányozni, és a nemzeti együttm?ködés rendszerét is azért kívánja kidolgozni, hogy a kilátástalan megosztottság politikáját meghaladhassa. Vagyis a baloldali pártok felett megpróbálja az ellenzék választóit megszólítani.

S ennek bizonyítéka a Nemzeti Együttm?ködési Nyilatkozat, amelyet Orbán Viktor, mint az államelnök által felkért miniszterelnökjelölt terjeszt be a Ház politikai nyilatkozataként. Ennek szövege szerint a választók a kétharmados felhatalmazással a „régi rendszert" megdöntötték, és ez a döntés „arra kötelezte a megalakuló Országgy?lést és a

felálló új kormányt", hogy egy új rendszert építsen: a Nemzeti Együttm?ködés Rendszerét.

Kétségtelen tény, hogy a páratlan arányú gy?zelem a Fideszt a szokásosnál nagyobb beavatkozásra jogosítja - f?leg, mert a baloldali pártok és értelmiség minden ódzkodása ellenére kapta meg ezt a felhatalmazást Orbán és csapata. A törvény pedig világossá teszi, milyen lehet?ségek nyílnak meg a kétharmados parlamenti többséggel.

Ám Orbánék konzervatív forradalmával ugyanaz a probléma, mint bármely más forradalommal. Egy konzervatív politikus nem hihet abban, hogy íróasztal mellett, vagy akár parlamenti bizottságokban el lehetne dönteni, milyen legyen egy ország új politikai-gazdasági berendezkedése. Egy ilyen politikai attit?d nem lenne már, mint amit a jobboldal régóta kritizál a baloldali politikacsinálásban: társadalmi mérnökösködés.

Hogy a fideszesek is látják ezt a dilemmát, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a meghirdetett nemzeti konzultációk, melyeknek az a feladata, hogy a radikális döntések mögé demokratikus felhatalmazást toborozzanak. Ám valljuk be ?szintén: ez olyan politikai fogás, amely semmiféle garanciát nem nyújt az alkotmányos változtatásokra vonatkozó aggodalmakkal kapcsolatban.

A legfontosabb probléma az id? rövidsége és a beavatkozások mélysége. Orbán Viktor szombati interjújában a következ?képp fogalmazott: „Reményeink szerint persze másfél-két év múlva már sikeresen befejezhetjük ennek az új rendszernek, a nemzeti együttm?ködés rendszerének az alapjait hosszú távon is biztosító új alkotmány megalkotását és elfogadását." Ilyen alapvet? és gyors változásokat demokráciákban csak egy alkotmányozó nemzetgy?lés kezdeményezhet tényleges vészhelyzetben. A normális parlamenti üzem erre nem alkalmas, és az alkotmányos keretek sem teszik ezt lehet?vé.

A Fidesz tehát csak akkor tud el?rejutni e kérdésben, ha megosztja az új rendszer megalkotásának felel?sségét az ellenzékével. Orbán politikai nyilatkozata valószín?leg pont erre a dilemmára, a konzervatív paradoxonra próbál válaszolni - hogy milyen sikerrel, azt a közeljöv?, s az ellenzéki pártok fogadókészsége fogja megmutatni.

Horkay Hörcher Ferenc, hetivalasz.hu

Ajánló